

Letnik 1916.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXXVI. — Izdan in razposlan 29. dne avgusta 1916.

Vsebina: (Št. 272—274.) 272. Ukaz, s katerim se uravnava uporaba žveplene kisline pri narejanju izdelkov industrije rudninskega olja. — 273. Ukaz o ustanovitvi vojne zveze industrije bombaža. — 274. Ukaz o uravnavi prometa s sirovo mastjo goved in ovce.

272.

Ukaz trgovinskega ministra v po- razumu s finančnim ministrom z dne 22. avgusta 1916. l.,

s katerim se uravnava uporaba žveplene kisline pri narejanju izdelkov industrije rudninskega olja.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje:

§ 1.

Prepovedano je uporabljati žvepleno kislino pri narejanju izdelkov rudninskega olja.

§ 2.

Ta prepoved ne velja:

1. za svetilni petrolej, ki se dobavlja za gorivo za žarniške naprave (petrolej za močno luč) ali za signalne svetilke v obratih in zavodih vojaške uprave, države ali železniških in plovstvenih podjetij. Pri narejanju takega svetilnega petroleja se ne sme uporabljati več nego 1 odstotek žveplene kisline 66° Bé;

2. za bencin, ki se oddaja za uporabo v motorjih letal ali za medicinske svrhe (bencin za raue);

3. za cilindrsko olje, ako in kolikor se z ozirom na kakovost sirovega olja, ki ga je izdelati, in na način izdelovanja neobhodno potrebna mazalna sposobnost more doseči le z uporabo žveplene kisline;

4. za olje za avtomobile ter za mazalno olje za motorje letal;

5. za druge izdelke rudninskega olja, ki se oddajajo za nastopno oznamene uporabne svrhe:

a) za mazanje parniških strojev, vreten z obročem, transformatorjev in ravnalcev, precizijskih strojev in finih mehanizmov, centrifug, turbin in kompresorjev (zračnih in plinovitih kompresorjev, strojev za led) in velikih plinovitih strojev z neprestanim kolotočnim mazanjem;

b) za maščenje prejnih vlaken (navlečno olje);

c) za medicinske svrhe;

d) za narejanje konsistenčnih in trpežnih masti.

§ 3.

Trgovinsko ministrstvo more iz razlogov javnega interesa po svobodnem preudarku omejiti ali

razširiti določila § 2 za vsa ali posamezna podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem ali razpečevanjem izdelkov rudninskega olja, ali tudi razveljaviti prepoved § 1 za določen čas.

§ 4.

Svetilni petrolej, ki se je po pričetku veljavnosti tega ukaza naredil z uporabo žveplene kisline, smejo čistilnice rudninskega olja oddajati kupčevalcem le tedaj, ako se jim kupčevalci izkažejo z izrečno na tako narejeni svetilni petrolej glasečo se naročbo odjemnikov, navedenih v številki 1 § 2 tega ukaza.

Za promet z drugimi izdelki rudninskega olja, ki so narejeni z uporabo žveplene kisline, veljajo predpisi ministrstvenega ukaza z dne 18. decembra 1915. l. (drž. zak. št. 377) (v besedilu ministrstvenega ukaza z dne 29. aprila 1916. l. [drž. zak. št. 127]), naj so se naredili pred pričetkom ali po pričetku veljavnosti tega ukaza.

Prosilci za dovoljenje dobivanja v zmislu 4. odstavka § 5 navedenega ukaza morajo v svoji prošnji izrečno navesti, da hočejo dobiti izdelke rudninskega olja, ki so narejeni z uporabo žveplene kisline.

Čistilnice rudninskega olja in trgovinska podjetja naj ločeno izkažejo zalogo izdelkov, ki so narejeni z uporabo žveplene kisline, v naznanilu, ki ga morajo podati po § 2 zgoraj navedenega ukaza po stanju 1. dne septembra 1916. l.

§ 5.

Obstoječi sklepi ne nasprotujejo izpolnjevanju omejitev, naloženih s tem ukazom in z odredbami, izdanimi na njegovi podstavi.

§ 6.

Da čistilnice rudninskega olja izpolnjujejo določila tega ukaza in odredbe, izdane na njegovi podstavi, nadzorujejo finančni organi, katerim je poverjeno dohodarstvenouradno nadzorovanje teh obratov.

§ 7.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih odredb ter vsako sodelovanje ob prepre-

čenju določenih omejitev, kaznujejo politična oblastva I. stopnje na denarju do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako se dejanje ne kaznuje kazenskosočno.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč 1. dne septembra 1916. l.

Leth s. r.

Spitzmüller s. r.

273.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri in v soglasju z vojnim ministrom z dne 26. avgusta 1916. l.

o ustanovitvi vojne zveze industrije bombaža.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Pripadniki zveze.

Vsa podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem effilochésov, umetnega bombaža in bombaževate, prej bombaža in bombaževih odpadkov (tudi vigonjskih prej) ter iz tega narejenih sukancev, končno z izdelovanjem ali plemenitjem bombaževega blaga vsake vrste (tkano, na stanu delano, pleteno blago, trakovno blago, vrvice, gardine, čipke itd.), pripadajo vojni zvezi industrije bombaža.

Vojna zveza ima svoj sedež na Dunaju.

Podjetja, pri katerih obsega v prvem odstavku navedeno izdelovanje ali plemenitenje le del obrata, so gledé tega dela pripadniki zveze. Podjetja, ki uporabljajo bombaževate odpadke (gubitke), effilochés, umetni bombaž, preje bombaža in bombaževih odpadkov (vigonjske preje) ali iz tega narejene sukance za drugo nego v prvem odstavku oznameno blago (polvolneno, polplatneno, polsvileno blago itd.), pravtako podjetja, ki se bavijo z nadaljnjim podelovanjem bombaževih suken (konfekcija, izdelovanje perila itd.), pa niso pripadniki zveze.

Gledé uveljavljanja pravic, ki se podajajo iz pripadnosti k vojni zvezi, zlasti pravice do enako-

merne pridelitve sirovin in polfabrikatov, je mero-dajen način in obseg izdelovanja posameznih obratov pred pričetkom vojne, kolikor med vojno potreba vojaške uprave ne zahteva, da se ravna različno od tega načela.

Obrati in podjetja v tem paragrafu označene vrste, ki se ustanovijo ali pričnejo obratovati, dokler velja ta ukaz, pripadajo zvezi z dnem pričetka opravila.

O pripadnosti k zvezi odloči v dvomnih primerih trgovinski minister po svobodnem predarku, zaslišavši vodstvo zveze.

§ 2.

Namen zveze.

Naloge vojne zveze so:

- a) Voditi natančen pregled o obratnih uredbah industrije bombaža, o vsakočasnem stanju opravila posameznih podjetij, o številu delavcev in uradnikov, ki jih uporabljajo, poizvedovati vse, kar je potrebno, da se doženejo zaloge sirovin, pol- in celofabrikatov ter izdelovanje in razpečavanje po vrsti in obsegu izdelkov;
- b) razdeljevati sirovine, pol- in celofabrikate, ki jih je oblastvo odkazalo vojni zvezi, da se, kolikor mogoče, gospodarsko porabljajo množine, ki so vsakočasno na razpolaganje; dokler traja vojna, se razdeljujejo sirovine, pol- in celofabrikati, ki jih je odkazala vojaška uprava in ki so se zanj nabavili po ponudbenem postopku na podstavi ukaza z dne 13. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 100), po ukazilih vojnega ministrstva v porazumu z ministrstvom za deželno bran;
- c) izvrševati vse posle, ki so odkazani združenemu avstrijskemu in ogrskemu središču za bombaž v ukazih z dne 11. novembra 1915. l. (drž. zak. št. 335), z dne 29. decembra 1915. l. (drž. zak. št. 395 in 396), z dne 14. marca 1916. l. (drž. zak. št. 65) in z dne 13. aprila 1916. l. (drž. zak. št. 100);
- d) svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo naročila;
- e) staviti predloge, kadar se določajo cene;

f) sodelovati ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo industrije bombaža, zlasti pri vseh naredbah, da se uravna in pospeši izdelovanje ter uvoz in izvoz, pri izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, pri naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi, pri uravnavanju delovnega razmerja in delovnega izkaza in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči to zvezi trgovinski minister ali s pritrditvijo trgovinskega ministra drugo osrednje oblastvo. Trgovinski minister se bo pri tem, dokler traja vojna, dogovarjal z vojnim ministrom in ministrom za deželno bran-

§ 3.

Pravno svojstvo zveze.

Zveza je juristična oseba. Na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 12). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden namestnikov skupno z vodilnim uradnikom.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Pripadniki zveze morajo pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih izpolnjevanje.

Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, tudi odredbe gledé prispevanja k stroškom poslovanja, in morajo dajati vsa potrebna pojasnila za njih pripravlanje in izvrševanje. Nadalje morajo dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze. To nadzorstvo izvršujejo posebni organi, ki jih postavi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva, in ki morajo poročati po zveznem vodstvu trgovinskemu ministru o tem, kar opazijo. Dokler traja vojna, ima tudi vojni minister in minister za deželno bran pravico imenovati posebne nadzorovalne organe.

§ 5.

Mesto za zglašenje potrebščine.

Zvezi je prideljeno mesto za zglašenje potrebščine za obrtniške in industrijske porabnike

bombaža in iz njega narejenih izdelkov, ki so izven zveze.

Obseg in način poslovanja tega mesta določí trgovski minister.

§ 6.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni odbor (vojni odbor),
- b) zvezno vodstvo.

§ 7.

Zvezni odbor.

Zvezni odbor je sestavljen iz štiriintrideset udov, katerih je postaviti polovico izmed industrije, podelujoče bombaž, bombaževe odpadke, effilochés in umetni bombaž, drugo polovico izmed industrije, podelujoče prejo, in izmed plemenitilne industrije.

Udje zveznega odbora se postavijo tako, da voli dvanajst udov društvo avstrijskih predilcev bombaža, šest društvo avstrijskih tkalcev bombaža, tri društvo avstrijskih tiskarjev, belilcev, barvalcev in apretêrjev bombaža, enega uda društvo avstrijsko-ogrskih fabrikantov na stanu delanega in pletenega blaga, enega uda društvo fabrikantov na stanu delanega blaga iz Toplice in okolice, enega uda društvo tekstilnih industrijcev v Ašu, in da imenuje deset udov trgovski minister, dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom in z ministrom za deželno bran.

Voli se tako, da skličejo v sprednjem odstavku imenovana strokovna društva po en občni zbor vseh zveznih pripadnikov svoje obratne stroke v sedež društva; na teh občnih zborih se volijo udje zveznega odbora. Natančnejša določila o izvrševanju volitev izda trgovski minister.

Trgovski minister more iz javnih ozirov, zaslišavši zvezni odbor, izjaviti, da je ud izgubil svojo službo, ter tudi zaukazati popolno novo volitev odbora. Ako se voli odbor na novo, se morejo tudi udje v zmyslu drugega odstavka tega paragrafa imenovati na novo. Dotlej da se izvrše nove volitve in nova imenovanja, poslušajo dose-danji udje odbora. Ako izstopi voljen ud, je

v štirih tednih opraviti nadomestno volitev po istih določilih, ki so veljala za prvotno volitev.

Vsi udje opravljajo svoje posle kot častno službo.

§ 8.

Oblasti zveznega odbora.

Zvezno vodstvo (§ 12) mora zaslišati zvezni odbor pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznemu odboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) sklepati o zalaganju in porazdelitvi stroškov poslovanja zveze;
- c) nadzorovati upravo blagajnice in polaganje računa;
- d) ustanavljati določne učine, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče (§§ 18 in 19) naložiti kazni zaradi nereda ter določati izmero teh kazni; pri tem se pa pri učinih, ki se odkažejo zveznemu vodstvu v kaznovanje, ne sme seči čez kazenski postavek 2.000 K, v drugih primerih pa ne čez 20.000 K za posamezni primer;
- e) postavljati pododbore, da se posvetujejo o določnih vprašanjih in da jih izvršujejo, ter postavljati strokovne in krajne skupine;
- f) privzemati pridane svetovalce.

§ 9.

Opravljeni red zveznega odbora.

Zvezni odbor se zbira najmanj enkrat na mesec. Ako zahteva eden izmed vladnih komisarjev, ali na pismen predlog najmanj osem udov zveznega odbora je sklicati sejo v 14 dneh. Udje zveznega odbora ter vladni komisarji se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezni odbor je sklepčen, ako sta navzoča vsaj dva uda zveznega vodstva in najmanj osem udov, ki ne pripadajo zveznemu vodstvu. Sklepa se z navadno večino glasov. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov.

Predsednik ne glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednik. Vladni komisariji ne glasujejo.

V sejah zveznega odbora more vsak navzoči ud predlagati, naj ločeno glasujejo izdelovalci preje na eni strani in porabniki preje ter plemenitilna industrija na drugi strani. V tem primeru se vrši ločeno glasovanje navzočih udov, pripadajočih tema dvema skupinama interesentov in, ako se ne ujemata, se predloži posledek glasovanja v odločbo trgovinskemu ministru, ki se, dokler traja vojna, dogovori z vojnim ministrom in z ministrom za deželno bran.

O pripadnosti posameznih udov zveznega odbora k skupinama izdelovalcev preje ali porabnikov preje in plemenitilcev odloči zvezni odbor, ako se ta pripadnost ne podaja že iz tega, kako so se udje postavili.

Udje, ki so zadržani priti na zborovanje, morejo s pooblastilom prenesti pravico glasovanja na drugega navzočega uda, pripadajočega njihovi skupini.

Udje zveznega odbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati v svoji prihodnji seji.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se posledki glasovanja.

§ 10.

Strokovne skupine.

Da se posvetujejo o vseh zadevah, ki se tičejo zlasti posamezne industrijske stroke, se ustanovljajo strokovne skupine. Vsi zvezni pripadniki dotične industrijske stroke pripadajo njeni skupini. Strokovne skupine so posvetovalni organi zveznega odbora in zveznega vodstva v vprašanjih, ki se vsakočasno tičejo dotične industrijske stroke.

Predpise o poslovanju strokovnih skupin izda trgovski minister, ki more poveriti to poslovanje tudi obstoječim strokovnim društvom.

§ 11.

Krajne skupine.

Da pripravljajo zadeve, katere se morajo uravnati s posebnim ozirom na krajne razmere,

zlasti za delavska in obratna vprašanja, se ustanovljajo krajne skupine zveznih pripadnikov. Zvezni odbor odloča o tem, kako se postavljajo in obmejujejo take krajne skupine in kako se porazdeljujejo posamezni zvezni pripadniki na te krajne skupine. Predpise o poslovanju krajnih skupin izda trgovski minister, ki more poveriti poslovanje tudi obstoječim lokalnim zvezam.

§ 12.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, prvega in drugega predsednikovega namestnika in devet udov, ki jih imenuje trgovski minister izmed zveznega odbora, dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom in ministrom za deželno bran.

Vsi pripadniki zveznega vodstva opravljajo svoje posle kot častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj, zlasti pri pogajanjih z organizacijami drugih industrij v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh pršanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni odbor. Zveznemu odboru mora tekoče poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu odboru, da ga popreksusi.

Zvezno vodstvo postavlja na predlog predsednika oziroma njegovih namestnikov potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitvev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovskega ministra.

Predsednik, ako je zadržan, eden izmed njegovih namestnikov, sklicuje seje zveznega odbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

Predsedniku, ako je zadržan, njegovima namestnikoma je naloženo voditi tekoča opravila in nadzorovati notranje službovanje. Podrejeni so mu uradniki in pomožne moči zveze.

§ 13.

Opravljeni red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje na Dunaju. Udje zveznega vodstva ter vladni ko-

misarji se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali najmanj dva uda zveznega vodstva z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako je navzoča vsaj polovica udov.

Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, se določi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik.

Vladni komisarji ne glasujejo.

§ 14.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Vsi udje zveznega vodstva in zveznega odbora ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni molčati na zunaj o vseh stvareh zveze, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene vojne zveze ali se tiče opravičnih razmer pripadnikov zveze, in morajo to pismeno obljubiti.

Pri vodstvu opravil je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami poskrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo zveznemu vodstvu. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarni zveznega odbora, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozovejo predsednik ali vladni komisarji ali ako je zvezni odbor storil na to mereč sklep.

§ 15.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi

zvezni odbor in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 16.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval trgovinski minister in, dokler traja vojna, tudi vojni minister in minister za deželno bran.

Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov in strokovnih skupin, pravico imajo vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov in strokovnih skupin za toliko časa, da odloči trgovinski minister — dokler traja vojna, dogovorivši se z vojnim ministrom in z ministrom za deželno bran.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov vojne zveze in strokovnih skupin in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

§ 17.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra — dokler traja vojna, v porazumu z vojnim ministrom in ministrom za deželno bran — potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega odbora, oziroma zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) višine zveznih prispevkov, ako jih morajo pripadniki zveze plačevati po § 15;
- b) ustanovitve določenih učinov, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče nalagati kazni zaradi nereda, in določitve izmere teh kazni.

§ 18.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev zveznih pripadnikov, ki merijo zoper tiste

predpise in odredbe, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, da se dosežejo zvezni nameni, naložiti kazni zaradi nereda, ako se je učin na podstavi sklepa zveznega odbora (§ 8 *d*), ki ga je odobril trgovinski minister, postavil pod kazen zaradi nereda.

Zoper kazen zaradi nereda, ki jo je naložilo zvezno vodstvo, se more zahtevati odločba razsodišča (§ 19); priziv pa nima odložitve moči.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 19.

Razsodišče.

Za odločanje v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo zvezni pripadniki, da so prikrajšani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo zveznega vodstva ali zveznega odbora, se ustanavlja zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega odbora oziroma zveznega vodstva, katere je odobril trgovinski minister (§ 16 in 17), se ne morejo izpodbijati pred razsodiščem.

Dejanja ali opustitve, ki merijo zoper predpise ali odredbe, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako ni samo po § 18 upravičeno naložiti kazen zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazen zaradi nereda.

Razsodišče nadalje odloča o prizivih, ki so jih vložili zvezni pripadniki zoper kazni zaradi nereda, katere je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega odbora, ki ga je odobril trgovinski minister (§§ 8 *d* in 17 *b*), je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 kron.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v pora-

zumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kot častno službo. Pripadati ne smejo niti zveznemu vodstvu niti zveznemu odboru.

Vse odločbe razsodišča so končno veljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih 4. oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne po-kaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 20.

Kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo.

§ 21.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni odbor, z odredbo trgovinskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 22.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

Hochenburger s. r.

Spitzmüller s. r.

274.**Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 26. avgusta 1916. l.****o uravnavi prometa s sirovo mastjo goved in ovc.**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Za sirove masti goved in ovc v zmislu tega ukaza se smatrajo:

1. Notranje masti, to so maščobne tkanine na ledvicah, osrčju, želodcu, trebušni mreži, črevih, mošnjah, ter vse druge maščobne tkanine v notranjem telesu (jedrnati loj);

2. mast, ki se loči od mesa pri razkosavanju in pripravljanju mesa za nadrobno prodajo (lojevi izrezki);

3. odpadne masti, to so masti, ki se dobijo pri čiščenju in razslizenju črev (črevne masti).

§ 2.

Pri obrtnem klanju in pri sekanju je odločiti (odrezati) mastne dele od mesa, kolikor je to mogoče, ne da bi se mesna tkanina kvarno razdejala.

Pri neposrednji oddaji porabnikom se ne sme niti meso in sirova mast skupaj iztehtati niti sirova mast za pridatek (takozvani privržek) k mesu prodajati z mesom vred. Ceno je preračunati ločeno za meso in za sirovo mast.

§ 3.

Obrtniško obratovana podjetja, ki se bavijo s klanjem goved in ovc, so dolžna najkasneje 3. dne vsakega mesca naznaniti na političnem oblastvu prve stopnje število in težo v prejšnjem mescu zaklanih goved in ovc ter navesti kraj, kjer se je klalo, množino dobljene sirove masti in način njene porabe. Politična oblastva prve stopnje pošiljajo ta naznanila nemudoma vojni zvezi industrije olja in masti na Dunaju (I., Seitzergasse 1).

§ 4.

V § 3 oznamljena podjetja so nadalje dolžna na zahtevanje vojne zveze industrije olja in masti ravnati po njenih ukazilih s sirovo mastjo, ki pripada pri klanju in pri sekanju, in jo porabljeni po teh ukazilih ali jo prodati tistim mestom, katera jim oznameni vojna zveza. Obstoječe prodajne ali podelovalne pogodbe ne nasprotujejo dolžnosti slušati ukazila vojne zveze.

§ 5.

Ako se tako podjetje brani odločiti mastne dele, kakor je zaukazano v § 2, odstavek 1, tega ukaza, ali slušati zaukaze, ki jih je ukrenila vojna zveza industrije olja in masti na podstavi § 4 tega ukaza gledé nadaljnjega ravnanja in oddaje sirovih masti, more politično oblastvo prve stopnje, v čigar okolišu je podjetje, odrediti, da se izvršijo ti predpisi in odredbe po drugih osebah na podjetnikove stroške in v njegovem obratu.

§ 6.

Tista mesta, katerim odkazuje vojna zveza industrije olja in masti sirovo mast na podstavi § 4 tega ukaza, so dolžna te sirove masti prevzeti in plačati v gotovini ter razpolagati z njimi po ukazilih vojne zveze.

Sirove masti se morajo podelovati tako, da je zagotovljeno, da se kar najbolje izrabljajo za jedilne svrhe.

§ 7.

Najvišjo izmero prevzemnih cen, katere morajo plačevati v § 6 oznamljena mesta za prevzeto sirovo mast, določi vojna zveza industrije olja in masti z odobrenjem trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari in s finančnim ministrom.

Ako se o višini cene ne doseže dogovor med strankami, določi ceno okrajno sodišče, v čigar okolišu je blago, privzemši stranke, v nespornem postopanju, zaslišavši izvedence, v mejah najvišje izmere, določene po odstavku 1. V tem primeru mora mesto ob prevzetju začasno v gotovini plačati kupnino, ki jo je ponudilo. Odločba okrajnega sodišča se more v osmih dneh izpodbijati z rekurzom. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten nadaljen pravni pomoček.

V koliko mora stranka povrniti stroške postopanja ali jih je deliti med stranke, odloči so-

dišče po svobodnem preudarku. Dolžnost dobavljanja se ne odlaga s sodnim postopanjem.

§ 8.

Kolikor vojna zveza industrije olja in masti ne razpolaga s sirovo mastjo, ki pripada v obratih, oznamenjenih v § 3, se sme ta mast, kolikor je užitna, sirova ali stopljena, oddajati samo za jedilne svrhe in edinole v nadrobnem prometu neposrednje porabnikom.

§ 9.

Občine in odgovorni voditelji klavnice so dolžni sodelovati v izvrševanju tega ukaza, zlasti tudi odredb, ki jih je ukrenila vojna zveza industrije olja in masti na podstavi tega ukaza.

§ 10.

Železnice ali parnoplavstvena podjetja smejo sprejemati pošiljatve sirove masti goved in ovc le tedaj v prevoz, ako je voznim listinam za vsako pošiljatev priloženo prevozno potrdilo, ki ga je izdala vojna zveza industrije olja in masti ali politično okrajno oblastvo po priloženem vzorcu.

Za pošiljatve vojaške uprave in na to upravo ter za pošiljatve iz carinskega inozemstva, iz Ogrskega in iz Bosne in Hercegovine ni treba takih prevoznih potrdil. To določilo se ne tiče pošiljatev, ki so v času, ko dobi ta ukaz moč, že oddane prevoznemu zavodu.

§ 11.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov ter sodelovanje ob preprečenju v ukazu in v teh predpisih ustanovljenih dolžnosti kaznuje, ako ta dejanja ne spadajo pod strožjo kazen, politično oblastvo na denarju do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev.

Razen tega se, ako so dani pogoji § 133 b, odstavek 1, lit. a, obrtnega reda, lahko odredi, da se odzame obrtna pravica za vedno ali za določen čas.

§ 12.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hohenlohe s. r.

Forster s. r.

Leth s. r.

Hochenburger s. r.

Zenker s. r.

Spitzmüller s. r.

Prevozno potrdilo

za sirovo mast goved in ovc.

Pošiljačevo ime .....

v ..... ima pravico poslati;

..... *kg* sirove masti goved,

..... *kg* sirove masti ovc,

in sicer v času od ..... do .....

od (ime pošiljalne postaje) ..... v (ime namembne

postaje) ..... po (železnici ali parniku) na naslov (prejemnikovo

ime in stanovališče) .....

Na Dunaju, dne ..... 1916. l.

L. S.

Vojna zveza industrije olja in masti.

C. kr. okrajno glavarstvo: .....

Magistrat: .....

To potrdilo je trpežno priložiti vozni listini.

Da je potrdilo pridejano, je zaznamovati v vozni listini.

Potrdilo naj odvzame namembna postaja.